

**УНСС - ЕДИНЕН ПРИЕМЕН ИЗПИТ (ЕПИ)
„БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА” - 14.04.2007 Г.**

МОДУЛ 1 „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЕЗИКОВА КУЛТУРА”

1) Общонародният език има:

- А) две основни форми - диалекти и тайни езици
- Б) три основни форми - социални диалекти, регионални диалекти и книжовен език
- В) една основна форма - книжовен език
- Г) две основни форми - книжовен език и диалекти
- Д) три основни форми - официален, книжовен, диалекти.

2) За социалните диалекти не е вярно, че:

- А) са разновидност на книжовния език
- Б) заедно с териториалните диалекти са част от общонародния език
- В) не зависят от териториалното разпределение, а са свързани с отделни социални групи
- Г) за разлика от териториалните диалекти социалните се оформят само със своя речник
- Д) езикът на т.нар. „геймъри” е разновидност на социалния диалект.

3) При общуване в неофициална обстановка най-често се използват:

- А) термини и терминологични изрази с точно определено значение
- Б) думи и изрази, разкриващи отношението на говорещия към слушащия
- В) думи и изрази, изградени по правоговорните и правописни норми
- Г) съобщителни изречения
- Д) монологичната форма на общуване

4) За коя социокултурна сфера са предназначени обявите за конкурси и стипендии на МОН:

- А) гражданската
- Б) стопанската
- В) медийната
- Г) институционалната
- Д) научната

5) Посочете коя от думите е уместна:

Последните седем години от живота си Лист във Ваймар.

- А) преживява
- Б) поживява
- В) надживява
- Г) оживява
- Д) доживява

6) Посочете за кои функционални стилове е най-подходяща употребата на израза *под дърво и камък*:

- А) публицистичния и научния
 - Б) научния и художествения
 - В) официално-деловия
 - Г) разговорния и официално-деловия
 - Д) художествения и разговорния
- научния

7) Посочете на коя дума в словоформите и сродните ѝ думи не се проявява законът за променливо *Я*:

- А) мряна
- Б) пяна
- В) премяна
- Г) промяна
- Д) поляна

8) Посочете в коя дума е допуснатата грешка поради непознаване на закона за вмятане на **-Ъ**:

- А) хлъзгав В) недъгав Д) лепкав
Б) мъртав Г) зеленикав

9) Посочете глаголното време и наклонението на следните форми:
бил съм писал (1), писах (2)

- А) (1) минало свършено време - изявително наклонение
(2) минало свършено време - изявително наклонение
Б) (1) минало неопределено време - преизказно наклонение
(2) минало свършено време - изявително наклонение
В) (1) минало несвършено време - преизказно наклонение
(2) минало свършено време - преизказно наклонение
Г) (1) минало неопределено време - изявително наклонение
(2) минало предварително време - изявително наклонение
Д) (1) минало неопределено време - преизказно наклонение
(2) минало предварително време - изявително наклонение

10) Посочете глаголното време и наклонение на следните форми:
щели сме да ходим (1), нямало да ям (2)

- А) (1) бъдеще време в миналото - изявително наклонение
(2) отрицателно минало неопределено време - изявително наклонение
Б) (1) бъдеще време в миналото - преизказно наклонение
(2) бъдеще време в миналото - преизказно наклонение (отрицателна форма)
В) (1) бъдеще време в миналото - преизказно наклонение
(2) минало неопределено време - преизказно наклонение (отрицателна форма)
Г) (1) бъдеще време в миналото - преизказно наклонение
(2) бъдеще време в миналото - изявително наклонение
Д) (1) минало предварително време - преизказно наклонение
(2) минало неопределено време - преизказно наклонение.

11) Посочете невярното твърдение:

Изреченията биват:

- А) прости Г) сложни съставни
Б) обособени Д) сложни смесени
В) сложни съчинени

12) Посочете вида на изреченията:

(1) *Майка му му пожела да успее на конкурса.*

(2) *Но той не чу какво му каза тя.*

- А) 1 и 2 - сложно съчинено съединително
Б) 1 и 2 - сложни съставни с подчинени допълнителни
В) 1 - сложно смесено; 2 - сложно съчинено противоположно
Г) 1 - сложно съставно с подчинено допълнително; 2 - сложно смесено
Д) 1 и 2 - сложно смесено

13) Посочете реда, в който има многозначна дума:

- А) реклама - реклама Г) СПИН - спин
Б) ракета - ракета Д) бас - бас
В) гъба - гъба

14) Посочете невярното значение на думата *обект*:

- А) съществуващият вън от нас и независимо от нашето съзнание външен свят, материалната действителност и всеки предмет от нея
Б) предмет на дейност или познание, цел, намерение
В) част от изречението - допълнение
Г) сграда или друго предприятие, което е в процес на изграждане
Д) част от изречението - подлог

15) Посочете двойката изречения, в които има омоними:

- I. 1. Родината на кафето е Етиопия.
2. Кафето прекипя.
II. 1. Посетихме Панорамата в Плевен.
2. Ще се качим на Витоша, за да се насладим на панорамата.
III. 1. Не искам да минавам по този път.
2. Ще чукна на вратата само един път.
IV. 1. От много учене ми се смачка фасонът.
2. Тази шапка има моден фасон.
V. 1. Образованието е прозорец към света.
2. Купихме нов прозорец.

- А) II, IV В) V Д) I
Б) I, V Г) III

16) Посочете верния отговор:

- А) полюлей В) взаимствам Д) плевмония
Б) сушоар Г) суверенитет

17) Посочете в кои позиции има допуснати грешки:

Във (1) петак (2) мислиме (3) да отидеме (4) до Горна (5) Баня (6) за минерална вода, (7) след(8) което ще направим (9) една двочасова (10) расходка (11) във (12) околността на Горна (13) баня (14).

- А) 2,3,4,5,6,8,11,12,13,14 Г) 1,2,3,5,8,10,11,12
Б) 1,2,3,5,6,7,8,11,12 Д) 2,3,4,8,10,12,14
В) 1,2,3,4,6,10,11,12

18) Посочете в кои позиции са допуснати грешки:

Не знаем (1) точно колко ръководителя (2) ще доидат (3), за това (4) нека подредиме (5) масите с повече столове (6). Може да сложим (7) и няколко резервни столове (8).

- А) 1,2,3,4,8 Г) 1,2,3,4,5,8
Б) 2,4,5,7,8 Д) 2,4,5,6,7,8
В) 1,2,5,6,7

19) Посочете колко запетая трябва да има в текста:

“Играе ме един вашенец там ама тоя път ще му дам да разбере... Разбрах че дяволува и ще го издебна довечера та ще ме помни...”

- А) една В) пет Д) две
Б) три Г) четири

20) Посочете в кои позиции има пунктуационни грешки:

Формулите са част,(1) от международния научен език, (2) чрез който общуването между учените от различни страни (3) става лесно осъществимо. Всеки специфичен научен език е трудно достъпен,(4) за тези,(5) които не са специалисти в дадена област (6) и облекчава контактите между специалистите в тази област.

А) 1, 3, 5

В) 1, 3, 4

Д) 2, 4, 6

Б) 2, 4, 5

Г) 1, 4, 6

ОТГОВОРИ

1. Г

5. А

9. Б

13. А

17. В

2. А

6. Д

10. Б

14. Д

18. Г

3. Б

7. Д

11. Б

15. Г

19. Г

4. Г

8. Б

12. Б

16. Г

20. Г

УНСС - ЕДИНЕН ПРИЕМЕН ИЗПИТ (ЕПИ) „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА” - 14.04.2007 Г.

МОДУЛ 3 „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА”

Прочетете долния текст. С него са свързани задачи от номер 1 до номер 10 включително.

ГЛАВА ПЪРВА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с безвъзмездното предоставяне на помощ от физически и юридически лица, наричани по-нататък „меценати”, за създаване, съхранение и популяризиране на произведения на културата.

Чл.2. Законът цели да стимулира физическите и юридическите лица да подпомагат развитието на българската култура.

Чл.3. (1) Произведение на културата по този закон е всяко произведение на изкуството, създадено в резултат на творческа дейност и изразено по какъвто и да е начин и в каквато и да е обективна форма, като:

1. литературни произведения и преводи на литературни произведения;
2. публицистични произведения;
3. музикални произведения и записи на музикални произведения;
4. аранжimenti на музикални произведения и на фолклорни творби;
5. сценични произведения;
6. филми и други аудио-и аудиовизуални произведения;
7. произведения на изобразителното изкуство, включително произведения на приложното изкуство, дизайна и народните художествени занаяти;
8. произведения на архитектурата;
9. произведения на художествената и документалната фотография;
10. произведения на изкуството, създадени с помощта на компютърна програма;
11. изпълнения на артисти-изпълнители.

(2) Дейностите по извършването на археологически проучвания, реставрация и консервация, свързани с опазването на културноисторическото наследство, са творческа дейност и за тях може да бъде предоставена безвъзмездна помощ по смисъла на този закон.

Чл.4. (1) Меценат по смисъла на чл.1 е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя безвъзмездна помощ за създаване, съхранение или популяризиране на произведения на културата при условията и по реда на този закон.

(2) Лице, получател на безвъзмездна помощ от меценат, дължи само изпълнение на предмета на договора, определен съгласно чл.11, ал.6 и 7.

(3) По смисъла на този закон не са меценати:

1. държавата;
2. общините;
3. търговските дружества с над 50 % държавно или общинско участие;
4. държавните предприятия по чл.62, ал. 3 от Търговския закон;

5. юридическите лица с нестопанска цел с държавно или общинско участие;

6. бюджетните предприятия.

(4) Подпомагането не може да бъде в полза на свързани лица по смисъла на § 1, ал.1, т. 1-8 от допълнителните разпоредби на Търговския закон.

Чл.5 Меценатството е безвъзмездно предоставяне на помощ за създаване, съхранение или популяризиране на произведения на културата пряко и/или чрез организации, подпомагащи културата, регистрирани по този закон.

1) Текстът представлява:

А) откъс от специализирана литература (закон)

Б) научна статия

В) резюме

Г) анотация на статия

Д) откъс от художествено произведение

2) Посочете за коя сфера на общуване е предназначен текстът:

А) естетическата

Г) научната

Б) стопанската

Д) медийната

В) институционалната

3) Видът на текста според функционалностилистичните му особености е:

А) художествен

Г) документ

Б) научен

Д) публицистичен

В) разговорен

4) Целта на закона според текста е:

А) да изясни на гражданите „Що е меценат?“;

Б) да убеди гражданите, че само чрез меценатство могат да спестят плащането си на данъци;

В) да стимулира физическите и юридическите лица да подпомагат развитието на българската култура;

Г) да въздейства емоционално позитивно върху творците, които нямат никакви финансови възможности;

Д) да регламентира начина, по който творците ще си получат финансовата помощ от т.нар. меценати.

5) Посочете вярното твърдение:

А) Лице, получател на безвъзмездна помощ от меценат, дължи връщане

на определена помежду им сума като помощ за неопределен срок от време.

Б) Лице, получател на безвъзмездна помощ от меценат, дължи само изпълнение на предмета на договора, определен съгласно чл.11, ал.6 и 7.

В) Всяко бюджетно предприятие, както и всяка община, ако има бюджетни излишъци, може да бъде меценат.

Г) Търговските дружества с над 50% държавно или общинско участие

дължат 50% от данъчните си задължения към държавата, ако са меценати.

Д) За произведение на културата по смисъла на този закон (за меценатството) се счита всяко произведение на изкуството, създадено в резултат на творческа дейност или закупено на търг с цел продажба.

6) Посочете невярното твърдение:

А) За произведение на културата се считат изпълненията на артистите-изпълнители.

Б) За произведение на културата се считат произведения на изкуството, създадени с помощта на компютърна програма.

В) За произведение на културата се считат само литературните творби, музикалните, архитектурните и тези на изобразителното изкуството.

Г) Археологическите проучвания, реставрация и консервация, свързани с опазването на културноисторическото наследство са също творческа дейност и по смисъла на този закон, може да бъде предоставена безвъзмездна помощ за тях.

Д) Всеки гражданин може и има право да бъде меценат, както и всеки творец може да бъде обект на меценатство.

7) Посочете синонимите на думата *меценатство*:

А) морално стимулиране на творците

Б) даване на безсрочен кредит на творец, който изглежда надежден

В) безвъзмездно предоставяне на помощ за културни дейности

Г) хоби на богат човек, обичащ изкуството

Д) финансов „излишък”, предоставен от физическо или юридическо лице

на най-нуждаещите се, които се занимават с изкуство.

8) Думата *консервация* означава:

А) запазване на исторически доказали се институции и традиции

Б) запазване, съхраняване, обезпечаване на максималната съхранимост

на художествени произведения

В) разновидност на комисионната продажба

Г) заздравяване, укрепване, обединяване

Д) запечатване на зимнина.

9) Законът за меценатството урежда:

А) безвъзмездното предоставяне на помощ от физически и юридически лица за създаване, съхранение и популяризиране на произведения на изкуството

Б) оптималните условия, при които е добре да протича творческа дейност

В) средствата и начините за продажбата на произведенията на изкуството

Г) признаването на всички видове творческа дейност

Д) безпрепятствената външна търговия с произведения на изкуството.

10) Текстът не се характеризира със/с:

- А) специфично графично оформление
- Б) ясни и точни формулировки на понятията
- В) терминологични словосъчетания и термини
- Г) по-ниска степен на официална тоналност
- Д) повторения.

11) Прочетете двата откъса, чийто автор е Ботев, и посочете грешния отговор:

Аз не съм способен да тропам по портите и да пея балдевските песни на патриотически маниер. Нека правят това други. Аз ще направя ръцете си на чукове, кожата си на тъпан и главата си на бомба, пък ще да изляза на борба със стихииите ...

Ако умра, то знай, че после отечеството си съм обичал най-много тебе ...

- А) и двата текста са писани на борда на кораба „Радецки”
- Б) откъсите са от писма на Хр.Ботев
- В) в тях се разкрива поривът на техния автор към саможертва
- Г) авторският глас звучи ясно и категорично
- Д) стилът и езикът са емоционално експресивни и настъпателни.

12) Не е вярно, че:

- А) Вазов познава лично бащата на Христо Ботев
- Б) между Ботев и Любен Каравелов настъпва дълбок идеен разрыв, и те се разделят
- В) поемата „Хайдутите” има подзаглавие „Баща и син”
- Г) стихотворението „Гергьовден” е написано от Л. Каравелов, а епиграфът - на руски език - от Ботев
- Д) „В механата” е Ботево стихотворение и започва със стиха *Тежко, тежко! Вино дайте!*”

13) Посочете от коя Ботева творба е строфата и какви художествени средства и похвати са използвани:

*Настане вечер – месец изгрее,
звезди обсият свода небесен;
гора зашуми, вятър повее,
Балканът пее хайдушка песен!*

- А) „На прощаване” - синтактичен паралелизъм, асонанс, повторение, инверсия, епитети
- Б) „Хаджи Димитър” - синтактичен паралелизъм, асонанс, епитети, инверсия, олицетворение
- В) „Хайдутите” - асонанс, олицетворение, инверсия, епитети, повторение
- Г) „Обесването на Васил Левски” - олицетворение, асонанс, инверсия, епитети, синекдоха
- Д) „Хайдутите” - синтактичен паралелизъм, асонанс, олицетворение, епитети, метафора

14) Художественият епитет *тъмен* съдържа особена смислова натовареност в творбите на авторите:

А) Д. Дебелянов - „Помниш ли, помниш ли ...”, Е. Багряна - „Моята песен”

Б) Ив. Вазов - „Паисий”, Н. Фурнаджиев - „Сватба”

В) Хр. Смирненски – „Братчетата на Гаврош”, П. К. Яворов - „На Лора”

Г) Ив. Вазов - „Тъмен герой”, Д. Дебелянов - „Да се завърнеш...”

Д) Н.Й. Вапцаров - „Романтика”, П. К. Яворов - „На нивата”

15) В препълнената черква успява да открие Бойчо Огнянов ... :

А) Д-р Соколов

Г) Мунчо

Б) Хаджи Смион

Д) Кандов

В) Колчо Слепеца

16) „Когато минах край „Свети Крал”, аз, съкрушен, засрамен, неволно се отбих в черквата и дълго се молих...” е цитат от разказа ... на Иван Вазов:

А) „Тъмен герой”

Г) „Кардашев на лов”

Б) „Една българка”

Д) „Епоха-кърмачка на велики

В) „Пейзаж”

хора”

17) „Глувата страст” от фейлетона „Страст” на А. Константинов се изразява:

А) в страстта към пътешествията

Б) в увлечението по музиката

В) в пристрастеността към тютюна

Г) в слабостта към нежния пол

Д) в склонността към „философстване”

18) Алековите фейлетони пресъздават обществената и политическа съвременност на Щастливеца в България:

А) в навечерието на Освобождението

Б) в навечерието на Първата световна война

В) в началото на ХХ век

Г) след Съединението

Д) непосредствено след Освобождението

19) Речта на Бай Ганьо прави героя запомнящ се с употребата на:

А) термини

Д) цветист колоритен език,

Б) поетична реч

изпълнен с простонародни изрази,

В) умалителни думи

турцизми, междуметия и

Г) изискана реч

обръщения

20) Прочетете лирическата миниатюра от П. П. Славейков и отговорете на поставените въпроси. В миниатюрата не са използвани:

*Во стаичката пръска аромат
оставена от тебе китка цвете,
тоз аромат душата ми в мечти
при теб унася, свидно мое дете.*

25) Посочете невярното твърдение:

А) „Гераците” е разказ за трагичните последици в живота на човека, вследствие на социално-икономическите закономерности на времето.

Б) „Гераците” е своего рода послание за значимите и истински ценности у човека.

В) Смъртта на стария Герак поставя началото на разпада на патриархалното семейство.

Г) В трагичните съдби и драми на своите герои авторът на повестта „Гераците” е успял да разкрие многообразието на човешката им индивидуалност.

Д) Трагичната съдба на Йордан Герака е резултат от неговата неприспособимост към новите условия на живот, доказателство, че един патриархален свят със своите нравствени и етични добродетели си отива.

26) „Божичко мили, що ми не дадеш ти на мене една способност, хе тъй, каквото кажа – да стане. Света на рай ще ти обърна аз тебе. Ни болести ще има, ни сиромашия ще има.” са думи на:

А) Илчовица от разказа „Лудата”

Б) селския доктор чичо Горан от разказа „Мечтатели”

В) дядо Матейко от разказа „На оня свят”

Г) Боне Крайненеца от разказа „На браздата”

Д) Благолажа от разказа „Косачи”

27) За композиционното изграждане на сборника „Под манастирската лоза” не е вярно, че :

А) сборникът е организиран на цикличен принцип

Б) композиционната рамка е осъществена от разказа „Отец Сисой”, а също и легендата „Светите застъпници”

В) структурно и композиционно сборникът „Под манастирската лоза” не се отличава от останалите сборници на Елин Пелин

Г) творбите са представени като „разказ в разказа”

Д) цялостното проследяване на сборника оставя усещането за „вътрешна нееднородност”.

28) Посочете кой от авторите е представител на символизма в българската литература:

А) Кирил Христов

Г) Иван Вазов

Б) Атанас Далчев

Д) Пенчо Славейков

В) Николай Лилиев

29) Същността на символизма е:

А) създаване на хармония в земното битие

Б) подтик към националното самопознание на индивида

В) завръщане в познатото битие на живота

Г) пробуда за живот от изживяната любовна страст, вечно търсена от модерния човек

Д) особена нагласа на духа и ново светоотношение, намерило израз в поетиката на символизма чрез експресивната фигура - символа

30) *Аз искам да те помня все така: бездомна, безнадеждна и унила ...*

Образът на любовта в поетическия текст се свързва:

- А) с миналото, сакрализиращо любовното чувство
- Б) с бъдещето и мисълта за вечността на любовта
- В) с надеждата за надживяване на обречеността
- Г) с настоящето и скръбта от неизбежната раздяла с любимата
- Д) с радостта, че я има любовта

31) **Посочете вярното твърдение. Цитираната строфа е от стихотворението ... на Образът на каменния град е изграден експресивно чрез ... и знаково се свързва със / с ... :**

*Под тежките му стъпки каменния град
изтръпва и намръщен се събужда
и улиците бликат своя вик познат –
викът на многолика нужда.*

- А) „Тълпите” - Хр. Смирненски - метафора - социалното брожение
- Б) „Да бъде ден!” - Хр. Смирненски - символ - предусещане за бъдещата революция
- В) „Спомен” - Н. Й. Вапцаров - метафора - битието на работника
- Г) „Въглекопач” - Хр. Смирненски - алегория - отиващия си подкопан, буржоазно-капиталистически свят
- Д) „Работникът” - Хр. Смирненски - персонификация - предстоящия грандиозен сблъсък на робството със свободата, на бедността с охолната самозабрава

32) **Семейството на Христо Смирненски се преселва от ... в ... :**

- А) Смирна -Пловдив
- Б) Кукуш -София
- В) Прилеп -София
- Г) Преспа -Варна
- Д) Битоля -София

33) **Най – кратката част на поемата „Септември” е:**

- А) 1 - „Дълбоко сред мрак и мъгла”
- Б) 3 - „Глас народен; Глас божи”
- В) 4 - „Септември! Септември!”
- Г) 7 - „Започва трагедията!”
- Д) 9 - „Войските настъпваха”

34) **Посочете в коя от творбите на Елисавета Багряна лирическата героиня не може да се приеме като духовна двойница на авторката:**

- А) „Амазонка”
- Б) „Моята песен”
- В) „Потомка”
- Г) „Стихии”
- Д) „Вечната”

35) **Характеристиката „гордата и недостъпна самотност на царкиня, доведена от далечна земя” се отнася до Йовковата героиня:**

- А) Ганаила
- Б) Рада
- В) Цветана
- Г) Албена
- Д) Сарандовица

36) Посочете невярното за образите-двойници от разказите на Й. Йовков.

- А) Не се срещат в сборника „Старопланински легенди”.
- Б) Имат съществена сюжетна и символна функция.
- В) Най-често това са герои със сходна художествена функция, противопоставящи се по някакъв характерологичен белег.
- Г) Двойничеството се проектира и в други елементи на разказите, например пространствени или времеви ориентири.
- Д) Чрез двойничеството писателят поражда инвенция за психологическата усложненост на човека, у когото се борят различни сили и „личности”.

37) Езикът на Вапцаровата поезия е ... :

- А) огрубено стилизиран, откровен, делничен, полемичен
- Б) патетичен, изискан, саркастичен, елитарен
- В) романтичен, лиричен, сантиментален
- Г) груб, изобличаващ, декларативен
- Д) диалектен, сантиментален

38) Посочете невярното твърдение за стихотворенията „Прощално” и „Борбата е безмилостно жестока”:

- А) И двете се състоят от две строфи.
- Б) Не са подчинени на Любовта.
- В) Обединяваща и за двете е мисълта за жертвеността.
- Г) Имат характер на поетическа равносметка и художествено обобщение.
- Д) Написани са в последните часове пред смъртта.

39) Романът „Тютюн” е написан през ... и се определя от литературната критика като ... :

- А) 1949 г. -единствен шедьовър на нашата романистика
- Б) 1951 г. – оригинален, но не докрай идейно издържан, поради което е било необходимо той да бъде „преработен”
- В) 1953 г. – „упадъчен”
- Г) 1956 г. – недостатъчно обвързан с народопсихологията и историята ни
- Д) 1960 г. – слаб роман, непредставляващ постижение в българската романистика

40) Посочете кой от героите на Д. Талев от романа „Железният светилник” не се свързва с представата за възрожденска личност:

- А) резбарят Рафе Клинче
- Б) Климент Бенков
- В) Рилският монах
- Г) Аврам Немтур
- Д) Лазар Глаушев

ОТГОВОРИ

1. А	6. В	11. А	16. В	21. Г	26. Б	31. Д	36. А
2. В	7. В	12. Г	17. В	22. Г	27. В	32. Б	37. А
3. Г	8. Б	13. Б	18. Г	23. Г	28. В	33. Г	38. Б
4. В	9. А	14. Б	19. Д	24. Г	29. Д	34. Д	39. Б
5. Б	10. Г	15. В	20. В	25. В	30. Г	35. В	40. Г